

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 25 ian. 6 fauru.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete. si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumarantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretiuu pentru Austria pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 90 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 4.</p>	<p>Cancelari'a redactionii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumaratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in Hbra-ri'a dlora Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870.</p>
---	--	--	-------------------	---	--	--------------------------------

Despre emanciparea femeilor. *)

Dómnelor si Domniloru!

Cu permisiunea amabilei dómne, Elen'a Densusianu am suitu la acésta tribuna, ca sê dau unu respunsu la disertatiunea, cu care a binevoitu a ne intretiené in conferinti'a a dóu'a literaria!

Si este grea tem'a, ce mi-am propusu, pentru câ asprimea, robustitatea tonului si a naturi virile este pusa facia in facia cu fineti'a, cu eleganti'a aerului femininu. Este grea tem'a, ce mi-am propusu, pentru câ am temere, câ nu me voiu poté suf pana la sublimitatea ideiloru, ce amabil'a dómna le-a discutatú in acea disertatiune pré importanta. Ea devine pré grava: de indata ce cugetu, câ emanciparea femeiloru — unu sujetu de cea mai imensa estensiune — vine a-lu pune pe terenulu discusiunii unu omu tineru, fara multa esperintia si inca in faci'a unui publicu asié de cultu, asié de alesu!

Totnsi, incuragiatu de simpatieele dvóstre me voiu incercá a urmarí succesivu ideile, ce amabil'a dómna a desvoltatu in disertatiunea sa

*) Acestu discursu s'a tîenutu in a trei'a conferintia literaria a casinei romane din Fagarasiu, ca respunsu la discursulu dómnei Elen'a Densusianu, tîenutu in conferinti'a a dóu'a si publicatu in nr. 49 (1869) alu „Familiei.“

— macaru si in liniamente generale; câ-ci resolvarea cestiunii din tóte puncturile de vedere o concredu timpului si geniului, ce protege progresele in omenire.

Dupa aceste premise permiteti-mi, dómnelor si domniloru! a intrá in meritulu cestiunii, ce se gasesce la curentu!

Dómn'a Densusianu dupa parerea mea si-a impartítu disertatiunea in dóue parti.

Partea prima tractéza despre libertatea femeiei — séu mai bine dísu despre sclavi'a ei afara de Cristianismu; éra partea a dóu'a despre libertatea femeiei, ce i o dá Cristianismulu, dar care a degeneratu in nisce idei confuze, chiar bizare!

Si firulu conducatoriu alu disertatiunii este: „a educá pre femeia paralelu cu barbatulu.“

Sê trecemu dar la partea prima a disertatiunii! Si cu permisiunea dvóstre sê ne transpunemu in tierile, la cari, dupa cum a dísu dómn'a Densusianu, n'a patrunsu inca lumin'a cea binefacatória a Cristianismulu. Vomu apretíá dar, dómnelor si domniloru, positiunea femeiei in societatile pagane. Si astu-feliu ne vomu aruncá privirile nóstre mai antáiu a supra Orientului celui mai estremu, in acelu mare imperiu, ce aretá ócrecare civilisatiune: pe candu Europ'a n'avea inca nici istoria! In Chin'a, unde tóta organisatiunea politica si sociala incepe de

la familia, unde autoritatea paterna este sorgin-tea tuturor celorlalte autorități: se ascépta cineva a gasi o familia intemeiata in sensulu principiiloru de dreptu reciproc si pre femeia a o vedé, câ se bucura de mari avantagiuri. — Cu tóte astea trebuie sê marturescu, câ nu este asié; câ-ci cu esceptiunea tieriloru musulmane abié se gasesce tiéra in acea parte de pamentu, unde positiunea femeiei sê fia mai ilusoria ca in imperati'a chinesisca! Ticalosî'a femeiei din Chin'a incepe cu nascerea ei, carea este privita din partea intregi familie de o rusíne, de unu blastemu alu ceriului! Cam de regula se intempla, ca nascându-se o copilitia si parintii ei sunt seraci, o omóra. Cei bogati nu le omóra, dar le stringu petiórele, ca sê-i ascunda óre-cum sclavagiulu, la care sunt supuse femeile chineze. Atunci femeia china este osandita a traí inchisa intre patru pareti ai casei si toti tractéza ca pe o servitória. Ei nu-i este iertatu sê invetie nici sê citésca, — nici sê scria. Pentru femeia nu-su nici scóle, nici alte institute de educatiune. Ea este fortiata a traí in cea mai absoluta nesciintia si d'a vegetá in cea mai deplina retragere: pana candu aducându-si cineva aminte de ea, i se face mila de o marita. De sila mai vorbescu si de ea acum. Dara ea este asié de pucinu apretíata, in câtu la negutiatiunile maritisiului, celu mai importantu actu in viéti'a omenésca, nu permitu femeiei a jocá nici macaru o rola câtu de neinsemnata. A intrebá pe féta, a face sê-si cunósca celu pu cinu pe viitoriulu ei sociu, sê-i cunósca macaru numele: acést'a ar fi o mare cutezantia ar fi chiar derisiune! — Ci tiner'a copila se considera ca o marfa, ca unu articulu de negociu, dupa cum a observatu fórté bine dóm'n'a Densusianu in partea prima a disertatiunii sale! Tiner'a fetitia se vinde neconditiunatu, fara ca sê aiba cineva dreptulu d'a intrebá pre cumperatoriu, ce merite si ce arniciá posede si elu? Barbatulu, ce ti-o cumpera, aréta fetitiei o misericordia, éra familiei, de care apartiene fetiti'a, celu mai mare servitiu, ce etichet'a chinesisiloru póte oferí in referintiele loru sociale.

Éca, dupa obiceiurile chinesisiloru, ce trebuie sê díca tat'a catra mire la maritisiulu fetei sale: „Am primitu cu respectu bunele intentiuni, ce ai avutu pentru mine. Fiic'a mea este fórté tempita si fara spiritu, totusi mi tienu de onóra-ti dá pentru acum ascultare.“ Si apropiandu-se diu'a cununiei tatalu copilei díce: „Me dóre, câ fiic'a mea posede asié de pucine merite; câ-ci ea n'are nici o educatiune. Me temu, câ nu o vei poté intrebuintiá la nimicu. Cu tóte astea déca

semnele mi-sunt de bunu auguru nu-ti negu ascultarea.“

Astu-feliu dar in diu'a cununiei o impodobesce ca pre o marfa si asié ornata intra in cas'a noului seu domnu, unde positiunea nu i s'a schimbatu spre mai bine nici cu unu firu de peru. Ba ce este mai multu, barbatulu are dreptu a-si bate femeia, a-i denegá viptulu, a' o vinde.

Pe langa astea se mai adauge poligami'a — ca alta calamitate in societátile pagane. Poligami'a la chinesi este consacrata chiar prin usu inca din timpurile, candu póte Europ'a n'avea nici macaru nume! Si astadi legea loru, ritualulu chinesicu nu opresce poligami'a.

Acum, dómneloru si domniloru! avendu in vedere ideile, moravurile si institutiunile chine-sice, trebuie sê scótemu unu típetu de dorere, trebuie sê deplangemu starea genului femeiescu; câ-ci pe candu femeia ar trebui sê fia sórele incaldítoriu alu familiei, ea este nula in ochii cei astuti ai barbatului din Chin'a.

Dar sê ne despartímu de chinesi si sê primim si in alte parti ale Orientului! Pretotíndinea ne intalnimu cu poligami'a. Poligami'a este unu dreptu comunu alu tuturoru popóreloru din Orientu. Celu puternicu se lauda cu numerulu celu mare alu femeiloru sale.

Celu seracu injura pe Brahm'a, Vishnu ori Siv'a, câ nu i dá norocu si bam sê-si póta cumperá si elu femei mai multe! Asié dar, dómneloru si domniloru! paganismulu barbaru de pre tiermuriu riului Indus este totu acel'a ca si celu de pe tiermuriu riului Ganges.

Acum cu persiunea dvóstra ne vomu mutá de la acesti tiermi pré departati de noi si astufeliu de la marea galbena vomu vení la Dardanele, si vomu contemplá macaru pe unu momentu pitorescile maluri ale mediteranei!

Vomu intrá deci in famili'a musulmaniloru, despre cari a dísu dómna Densusianu, câ stau mai in pragulu Cristianismului. Coranulu prin spiritulu, de care este elu dómnatu, — si marele profetu prin esemplulu seu a facutu din femeia unu mediu alu coruptiunii, care ori candu se póte nimicí; pentru câ n'are nici unu pretiu, nu posede nici o virtute.

De la astufeliu de punctu pornindu potemu intielege: cum turcii incuia casele femeiloru loru, cum tienu ei pre femeile loru inchise, ca sê nu le véda nici unu ochiu barbatescu! De aici apoi scene sangeróse prin seraiuri, feliu de feliu de maltratári pe biét'a femeia! — Vitegésca sabia a protoparintiloru nostri ne-a scapatu de acésta

rusîne. De aceea mai traiescu între noi astăzi virgine, sócie și mame!

Acum, dómnelor și domnilor! judecându-ți cestiunea din punctul de vedere al importanței, vom găsi în organizatiunea căsătoriei séeu mai bine dăsu în pozițiunea generală a femeilor din societățile pagane pasurile, armele, cari în trei direcțiuni duc la ratacire.

1. O direcțiune gresită se găsește în ideile psihologice. Mandria bărbaților a judecatu pre femeia din partea cea rea, ascriindu-i o mare imoralitate. De aci apoi vine amară robia a supra capulu ei!

2. A două direcțiune gresită se găsește în moravuri, în obiceiuri. De aici pornindu cu judecată, femeia acum este considerată ca unu dobitocu și încă de gradurile inferioare, — acum de unu lucru copilarescu, de o jocăria!

3. A trei direcțiune gresită o găsim în institutiunile lor; căci bărbații în locu dă aperi pre celu slabu, i-a acatiatu lăntiurile sclaviei de gātu.

Cu toate acestea de si jugulu sclaviei nu este pronunțiatu în asemenea tonu și în asemenea mesura în țările din cestiune, căci eră necesitate de primă ordine, ca tirania și despotismulu séeu stea în consonanță cu moravurile, legile și institutiunile diferitelor popore din Orientu: totuși acesta ciurma cu două fete domnesce pretutindinea în tota furiă ei! Ne vom ilustra cele două printr'unu exemplu și încă de pe țărmurii mediteranei. Sultanulu, care n'are dă dăce, decātu unu singuru cuventu, pentru dă amplé seraiurile sale cu sange, devine câte odata învinsu de câte o frumoasă Circaziană. Atunci elu, care cu puțin mai înainte eră furiosu, selbaticu, acum se țeraia la petițiile ei, ca séei fure de pe buze unu surisu!

Ce dovedescu ore toate aceste contradicțiuni: decātu că pasiunea iubirii și a despotismului brutalu stau ună lângă altă în spiritulu omenescu, — și după cum se întâmplă séeu învingă ună séeu altă, face din femeia acum unu idolu, — acum o victimă?! — Elu, turculu, nu este nici macaru cu unu firu de peru mai bunu barbatu decātu ceilalți soci ai lui din Orientu, decă pentru dă placé favoritei sale si-mangesce mană în sange nevinovatu, séeu chiar decă prin intrigă unei rivale jaluse si-omóra pre iubită sa! Femeia chineză, ca și femeia turcă n'are nici o importanță, n'are nici o demnitate, decă ea este osândită a vegetă în lăntiurile amare ale sclaviei.

Astufeliu, dómnelor și domnilor! femeia din Orientu si-vietuiesce dălele sale într'o at-

mosfera grea, veninoasă, întunecată, plină de elemente inimice: toate menite pentru dăi distruge ființa, în totu momentulu gata dă o nimic.

Idealulu ei este întunecat, — și decă geniulu, ce proteje progresele în omenime, n'ar fi ținutu contu de a ei esistență, ea de multu ar fi apusu, — și astăzi omenimea ar avé cu o suvenire tristă mai multu dă numeră în analile vieții omenesci.

Decă vom deschide cartea legilor, ce si-au creatu poporele Orientulu încă din cea mai departată anticitate, coborându prin totu seculii până la fugă lui Mahomedu de la Meccă la Medină și de aici până în timpurile actuale: vom vedé lipsă de caracterulu moralu în viața lor familiară, socială și politică; căci nici macaru într'o singură legelățiune, nici într'o institutiune din acele țări nu se vede ideia dă legă pre barbatu de femeia cu scopu dă se nobilă imprimatatu — și astufeliu aduce genulu umanu la perfectiune. Spre a ajunge omenimea la acestu punctu sublimu, barbatulu trebuie séeu uite barbaria și séeu țină contu de esistența femeiei sale pururea avendu-o de asemenea sie-si, după cum a lasat'o Domnedieu!

Dar séeu ne ustanimu cautându în Orientu asié ceva și nu vom găsi! Ci ce vom găsi, me va întrebă cine-va?

Respunsulu după cele două mai înainte este foarte facilu.

Vom găsi unu principiu neschimbatu, ce domnesce institutiunile și moravurile acelor țări departate de noi. Ei credu și țină cu țaria la inferioritatea femeiei.

Ertăți-mi o mică digresiune, pentru ca séeu punu și mai în evidință pozițiunea femeiei. Preste totu afara de Cristianismu nu numai în timpul actualu dară și în cea mai departată anticitate chiar și la Romani și la Greci vedemu pre femeia — ea pre o ființă, carei-a i lipsesce propria destinațiune. Pretutindene se cugetă despre ea ca despre dobitoc, că ea ar fi creată numai pentru barbatu și astufeliu nepotendu-se folosi la nimic, demnitatea ei în socotél'a termometrului coboră la nula.

Acum este ea ca la natiunile musulmane unu instrumentu alu corupțiunii: acum eră ea însărcinată cu grigea casei ca la Athenieni: acum funcțiunile ei se mărgineu în a produce copii ca la Romă. Eca dor contraste în formă, în fondu înse o complectă identitate!

Mutilarea femeiei chineză, ca și închisórea femeilor musulmane, sunt două căi diferite pentru dă asigură barbatulu posesiunea preste o ființă cu viața ca și a lui, care ființă totu

se gandesce, cum ar poté sê fuga? Dreptulu preste mórtea si viéti'a femeiei, dreptulu d'a avé mai multe femei d'odata, dreptulu d'a le isgoní si vinde pe langa astea inegalitatea detoriilor: tóte astea suntu totu atâtea forme si consecin-tie a le dispreziului, ce barbatulu din Resaritu pune a supra femeiei!!

Dómnelor si Domniloru! prin aceste mici schitiári facute a supra positiunii sociale a fe-meiei din Orientu n'am vrutu alt'a, decátu sê confirmezu adevéru, ce ni l'a spusu in acésta materia amabil'a dómn'a Elen'a Densusianu in discursulu seu despre: „Emanciparea femeii-loru.“

Acum cu permisiunea dvóstra me voi in-tórce la a dóu'a parte a acelu discursu!

(Finea va urmá.)

Ionu Dima Petrascu.

Dóue poesii.*)

I.

Omni si vita in paralelu.**)

Candu judecu Universulu cu-a lui figuri maretie,
Mi-vine, sê n'trebu Firea: de au tóte sfiřtu;
La boi sê traga jugulu, sê rabde in blandetie,
La lei sê póte cãm'a, credu cã-a fi renduitu.

Dar lei p'alte fere mai slabe sê gonésca,
Abusu nu lege santa, mi-vine sê gandescu;
Pe lupu ce prada turm'a, candu póte sê traiésca,
Tiranu mai micu in forma, silitu sunt sê-lu numescu.

La vulpe dóue fetie, — la moima reutate,
Furnicii si albinii silintia, fórte dreptu;
Uliului potere pe paseri, — nu-i dreptate,
Porumbulu blandu sê póta cu elu a trage peptu.

Vediu sér'a candu apune pe ceriu maretulu sóre,
In mari si riuri pescii saltandu se veselescu;
Dar crapii mici pre margini si-facu a loru saltare,
Cã-ci cei betrani — la midilocu de vinu i-i vamuescu.

Sciu paseri ce-si mananca a loru pui, sê nu crésca,
Ca si candu Provedinti'a, nu i-ar poté hraní. — —
Vediu érași pe ceriu stele, ce sciu sê se rotésca
In osi'a loru drépta, si nu potu ratací.

*) Aceste dóue poesii ale laureatului nostru poetu n'au aparutu in colectiunea sa; pentru aceea crediu-ramu a face o bucuria deosebitu generatiunii nóue, re-producându-le din „Foia.“

***) Din „Foi'a pentru minte, inima si literatura“ nr. 15. a. 1842.

Pamentulu are riuri ce curgu numai la vale;
In aeru sufla venturi dar tóte potrivitu,
Vediutu-s'au vr'o data, unu riu sê-si dea din cale,
O stea pierdiendu-si cursulu, din crugu sê fi saritu?

Ací te n'trebu Natura pe omulu teu din lume,
Creatu-l'ai cu terminu, séu ca pre dobitocu?
Pe unulu sê domnésca; la aceluia nume
Genunchii sê se plece si mii sê-i faca locu:

Pe altii sê robésca, sê géma 'n branc'a tare
Supusi catusii aspre lipsiti de dreptu firescu;
La jugu ca boulu trandavu, spre a unoru desfetare,
Me juru Fiintia santa! câ nu-i lucru cerescu.

La omu dai libertate, si sfera singulara,
Intocma ca la-unu sóre din Eterulu de susu,
In care dup'a mintei di buna séu amara
Parintele Naturei a duce i-a propusu.

II.

Ironia.*)

La parte cu amorulu, sagéta-i amortita,
Nu mai strapunge inimi, nu léga dulci simtîri;
N'atérna fericirea de órb'a lui ursita,
Figura, genu mai nobilu, bani si-alte naluciri!

S'a dusu timpulu de auru, candu imin'a 'n tacere,
Da locu simtîrii crude, departe d'a-insielá;
Atunci érá pamentulu raiu in drépta parere,
Si omenii toti angeri, diavoli nu s'affá.

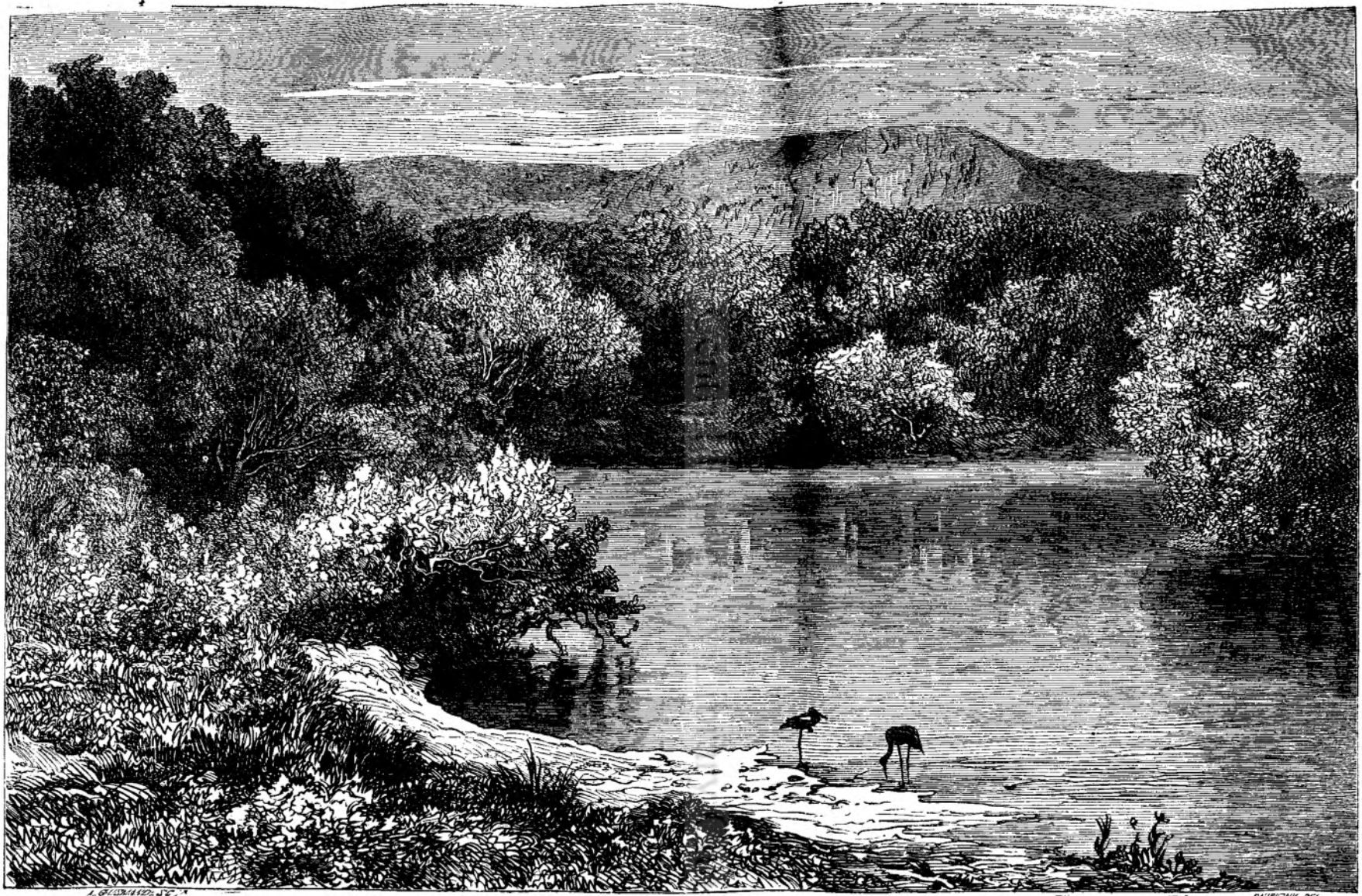
Acum lipsesce sufletu, câ-ci trupulu de facia,
Dar' trupu nu prostu ca atuncia, cu multu mai figu-
ratu;
De minte nu facu vorba, câ-ci póte aduce grétia,
Ea-i slaba nu pricepe, far singuru la oftatu.

Acum privimu viéti'a ca unu podu de scutire,
Pe care nu dâmu vama, trecandu in susu si 'n josu:
Far' lumea viitória ca o santa monastire,
In care n'trandu cunóscemu ce-a fostu bunu si fru-
mosu.

„Trai-voiu si ca acésta, câ-ci vediu are de tóte,
Parintii, pretini, rude, toti dîcu câ-i fericitu;“

*) Din Foia pentru minte inima si literatura nr. 11, a. 1842.

Poesi'a acésta atátu prin form'a ei mai pucinu-
plastica, câtu si prin metrulu ici colea gresítu, precum
si prin limb'a mai aspra, aréta câ este un'a din încercâ-
rile mai primitive ale poetului. Cu tóte acestea ea este
de unu mare interesu pentru caracteristic'a ideiloru si
a desvoltării poetului nostru.

L. GILBERT DEL.

BAUBIGNY DEL.

O panorama de langa Beiusiu.

Apoi candu robu 'n lantiuri, a traí 'n lume póte;
Tu care nu esti alta sê nu fii odihnitú? — —

De parte cu amorulu, elu n'are influintia,
Petrecere de vreme, midilocu de a insielá
S'a facutu a lui nume, sagét'a-i dreptu caintia,
Prisosu, de gluma trece, ér nu de a 'ntemeiá!

Pe tineri din Idile: pastori ce n'avea minte,
Punea temeiu simfírea, si nu mai cautá
Comori de diamanturi, — Cerescule Parinte!
I-i ridemu in fiintia, câ-ci nu scimu tînt'a Ta.

Ce-i dreptu suntemu mai nobili, nu facemu osebire:
Omu unulu si omu altulu, ghibosu, orbu, slutu si mutu;
Ce-mi place mie 'n lume, si ce-mi face marire:
Urmédia a-ti placé tîe, saracu séu omu avutu.

Odata 'n tineretie, rideam de omu cu minte,
Ce-cérca sê se vindia fetitii 'n pretiu de banu;
Acum me juru pre ceriuri, pe tóte cele sante!
Cunoscú a lui dreptate, si nu-i mai sum dusmanu.

Cerescule Parinte, ce m'ai produsu in lume!
De totu ce amu cu mine: de sufletu si cuventu,
I-ti dau pururea cinste, marescu santulu teu nume;
Dar inima-mi prefa-mi-o, — câ poti — ér in pamentu!

Andreiú Muresianu.

Secretulu.

— Comedia in unu factu. —

(Urmare.)

Amali'a: Asié ce-va nici nu voiu permite
de locu.

Gherlanu: E bine, dle jude de instructiune,
incepe-ti dara procedur'a.

Amali'a: Cum te chiama?

Gherlanu: Georgiu Gherlanu.

Amali'a: De câti ani esti?

Gherlanu: De trei dieci.

Amali'a: Nu e dreptu. Numai de dóue-dieci
si optu.

Gherlanu: Dle jude de instructiune, permite-
mi o observatiune. Eu asié scíu, câ anii petre-
cuti in lupta, se numera duplu. Sum inoratu
de unu anu, deci eu am cugetatu, câ anulu
acest'a mi se va numerá duplu.

Amali'a: Esti inoratu?

Gherlanu: Da.

Amali'a: Iubesci-ti nevést'a?

Gherlanu: Cu tóta caldur'a.

Amali'a: Afara de dins'a nu iubesci alta fe-
meia?

Gherlanu: Nu?

Amali'a: Nici pe cutare domnióra?

Gherlanu: Nu iubescu nici o domnióra.

Amali'a: E bine, dlu méu, esti acusatú de o
crima cumplita.

Gherlanu: De o crima cumplita?

Amali'a: Da.

Gherlanu: Te rogu impartesiesce-mi acus'a.

Amalia: Dta ai pierdutu o punga.

Gherlanu: Cu bani?

Amali'a: Ba.

Gherlanu: Asié dara totusi n'am comisu o
crima atâtu de cumplita.

Amali'a: Ba, pré cumplita.

Gherlanu: Cum asié?

Amali'a: Asié, câ dta trebuia sê grigesci mai
bine de obiectulu acela, care celu pucinu la in-
ceputu ti-erá scumpu.

Gherlanu: Scumpu?

Amali'a: Da, câ-ci erá unu suveniru.

Gherlanu: De la cine?

Amali'a: De la soc'á dtale.

Gherlanu: Ah!

Amali'a: Unde ai lasatu pung'a aceea?

Gherlanu: Nu scíu.

Amali'a: E bine, indata voiu chiamá eu pe
cine-va, care ti-o va spune! (Suna.)

SCEN'A XII.

Totu aceia si Cimpoiasiu.

Cimpoiasiu: M'ai chiamatu, dómna!

Gherlanu: (observandu-lu.) Hah!

Amali'a: Da, am trebuintia de dta. Cunosci
pe domnulu acest'a?

Cimpoiasiu: Cum sê nu!

Amali'a: De unde?

Cimpoiasiu: Chiar mai inte vorbii cu elu.

Amali'a: Unde?

Cimpoiasiu: Aice.

Gherlanu: Cu mine?

Cimpoiasiu: Da. Au n'a fostu de fatia si
dómn'a?

Amali'a: Te insieli, domnule, eu n'am asis-
tatu la discursulu dtale cu acestu domnu.

Cimpoiasiu: E bine, apoi ce locu este dar
acest'a? Unde am ajunsu eu? In patrariulu tre-
cutu domnulu acest'a a negatu, câ me cunósce,
acuma éra dómn'a vine sê-mi díca in fatia, câ
n'a asistatu la acelu discursu. Ciudatu!

Amali'a: Ba din contra, este pré naturalu!
Domnulu acél'a, cu care vorbisi mai nainte a
fostu altulu si nu acest'a.

Cimpoiasiu: Eu nu scíu cine a fostu acél'a,

cu care vorbii mai nainte: dar atât'a scfu pré bine, câ eu cunoscu pe domnulu acest'a.

Gherlanu: (lu-trage de haina, si i dîce incetu:) Taci, ast'a e nevést'a mea. Spune-mi câ nu me cunosci!

Cimpoiasiu: (la o parte.) Intielegu, hotiomannule! N'ai voi sê te compromitu inaintea nevestei tale. Inse nu vei scapá.

Amali'a: (Catra Cimpoiasiu.) De unde lu-cunosci?

Gherlanu: Domnulu acest'a de siguru se in-siéla. Dsa nu me cunósce.

Cimpoiasiu: Sê nu ne amagimu, domnule! Noi ne cunóschemu bine.

Gherlanu: (incetu.) Taci!

Cimpoiasiu: (incetu.) Ba.

Gherlanu: Eu nu tienu minte sê te fîu ve-diutu vr'odata in viéti'a mea.

Amalia: Ce dîce la asta acusatariulu? Vorbesce dle Cimpoiasiu.

Cimpoiasiu: Eu mi-aducu a minte bine. Erá o dupa média-di candu dta ai venitu la mine.

Amali'a: Singuru?

Gherlanu: Singuru.

Amali'a: Dle Gherlanu, contradîcerile dtale devinu din ce in ce mai suspicióse. Mai nainte dîsesi, câ nu cunosci pe dlu Cimpoiasiu; ér acuma afirmi, câ ai fostu la dsa singuru. Va sê dîca totusi lu-cunosci. Cunoscinti'a dara e constata-ta.

Cimpoiasiu: Trebuie sê-ti declaru, domnulu meu, câ n'ai vinitu singuru, ci cu...

Gherlanu: (incetu) Taci rogu-te, nu me compromite!

Cimpoiasiu: (incetu.) De ce m'ai insielatu? Acuma nu-mi pasa, fîa ce va fi, dar eu voi spune totu.

Amali'a: Cu cine?

Cimpoiasiu: Cu o domnisióra.

Amali'a: Tintera?

Cimpoiasiu: Da.

Amali'a: Frumósa?

Cimpoiasiu: Celu pucinu domnulu acest'a o gasiá fôrte frumósa.

Amali'a: De unde deduci acést'a?

Cimpoiasiu: De acolo, câ inchiriandu din-sulu cas'a mea pentru dins'a, vinea la ea mai in ffa-care septemana odata de dóue ori; pana ce intr'o deminétia perira amendoi, remanendu-mi dlu acest'a detoriu cu pretiulu chiriei pe patru luni.

Amali'a: Ce raspunde acusatulu la tóte aceste?

Gherlanu: Nimica

Amali'a: Asié dara recunósce câ e vino-vatu?

Gherlanu: Ba.

Cimpoiasiu: Dar cine a lasatu pung'a ast'a la mine, déca nu dta?

Amalia: Este pung'a, ce ti-am dat'o eu de suveniru.

Gherlanu: Intru adevveru.

Amalia: Asié dara crim'a nu se mai póte negá. Numai la o intrebare sê mai respondi in-ca! Cine a fostu fét'a aceea fericita? Hahaha!

Iosifu Vulcanu.

(Finea va urmá.)

Ostasiulu romanu.

Mandru feciorasiu,
Veselu paunasiu,
Paunasiu de munte,
Ostasielu de frunte,
Spune-mi und' te duci,
In cotro apuci?
Pe acésta vale
Verde 'ncantatória,
Bine inarmatu,
Sprintenu, infocatu?
Adi! candu lumea mare
E in tulburare,
Candu pe ceriu sunt nori
La apusu si diori?!
— Caletoriule,
Fratioriule?
De pe acésta vale
Verde 'n cantatória
Destinulu mi-a datu,
Ca sê fiu soldatu,
Si acuma suna,
Ór'a candu s'aduna
Fratiorii mei
De prin munti si vâi,
Ca sê se 'n armedie
Sê eliberedie
Tiér'a de dusmani!

.....
Prin acésta vale
Mergu cu fratîore
Sê me luptu cu focu
Si cu multu norocu
Pentru libertate,
Lege, si dreptate,
Patria, ce-adoru,
Sê me luptu, sê moru!!
— Sê dea Domnedieu
S'ajungi tielulu teu!!

Simeonu Fl. Marianu.

SALONU.

Balulu romanescu din Pest'a.

— Nu vini? — Nu!

— Ti-va paré reu. — Sum reu dispusu.

— Dispusetiunea buna vine de sine, candu te vedi intr'o gradina cu flori, si music'a imprascia, in abundan-tia, in giurulu teu, accentele sale dulci si melancolice, acu-si violinte si rapit'orie.

— Tóte in daru! nu voiu sê mergu si pace!

— Adieu! Mi-reservu placerea de a-ti descrie tóte momintele si impresiunile ce m'au incantatu.

— Petrecere buna, frate!

— Me recomendu!

Cuprinsu de impressiunea ce renitenti'a amicu-lui mi-o insuflá, ajunsai, dispusu mai multu reu de cátu bine, la 9 óre, in sal'a illuminata pomposu si ocu-pata degiá de o cununa stralucita de dame si domni, de domnióre si juni, toti cu facie senine, cu ochi infla-carati.

Aspectulu erá solemnu, rapitoriu si me scóse in-data din labirintulu cugeteloru posomorite.

Da, junéti'a, frumséti'a, gentiléti'a, elegantí'a si afabilitatea sunt inaintea mea, in tóta splendórea loru.

Dar cine-va lipsesce inca. Music'a suna; mersulu lui Mihaiu Eroulu descépta atentiunea publicului: pa-trón'a balului, dómn'a Elen'a Mocioni, a sositu.

Sê ne orientámu unu picu; câ-ci valsulu se ince-pe indata, si elu este neinduratu, te incurca, si nu vomu avé timpu sê intreprindemu o scurtarevista, preste cunu-n'a compusa din flori atátu de frumóse si farmecat'orie.

— Dar ce gandesci candu socetesci, frate bunu? dóra nu vrei sê mesuri sal'a.

Ba da, mesuru timpulu, numeru momintele. Me temu, câ voru fi pré scurte, pré pucine. Placerea se me-sura numái cu pucinulu.

— La naib'a! dór' mai este inca din carnevalu, focu lu-bata, si-ti va ajunge.

Firesce; dar baluri romanesci nu voru mai fi estu-timpu. Apoi figurele dragalasie, cea de colo si asta-lalta de cóle, nu te scotu din fire?

— Sê nu-mi vorbesci in clipa rea; câ-ci, dieu, ani-m'a mea e cam vagabunda si me parascesc adese-ori fara scirea mea.

Firesce, se rentórcé éra sanetósa. Caletori'a i face bine; nu e asié?

— Da, da; me temu inse, câ. . . .

— Dar én lasa-me, rogu-te, sê-mi gatu revist'a.

— Ce? tieni revista? firesce, vrei sê cerci regi-n'a balului.

— Te insieli, frate bunu; intre florile frumóse, din Maiu, nu poti alege; tóte ti-placu si te incanta cu odorulu si colorile loru.

— Dar trebue totu-si, ca balulu nostru sê aiba o regina.

— Da, elu are regine, tóte sunt regine frumósele balului nostru.

— Bravo! sum multiamitu cu sentinti'a. Fidi'a, déca s'ar deceptá din somnulu seu eternu si ar mai prinde odata instrumentulu ce-lu fece nemoritoriu, n'ar mai cercá in classic'a Ellada imaginile pentru geniulu seu creatoriu, ci ar veni la noi, si ar fi inspiratu prin

farmecele si majestatea fíiceloru Daciei lui Traianu. Dar la ordine!

— Cunosci copil'a cea bruna, cu ochi ca luciferii, cu rose si seninu in facia, cu peru brunetu in vultu delicate, in haine albe — ca unu angeru?

— Da; balulu nostru e primul pentru ea, si e memorabilu chiaru ca si momentulu solemnu, candu junele Romei se imbracau pentru prim'a óra cu tog'a vi-rile; e sublimu chiar ca diu'a, candu junele luptatoriu pasiesce pentru prim'a óra pre campulu luptei, ce i promite victorie si laurii triumfului.

— Vedi, amice, cum ea si-manifesta, si prin acés-t'a, sentimentele sale gentile si romanesci? A inceputu cu balulu romanescu: fórte frumosu! Si cea de langa ea, asié-e câ e sora-sa? Sémena multu la olalta. Cánta gratia si cátu gustu in toalet'a loru! Ce parecchia sub-lima!

— Da; si cele trei, colo, inca sunt. . . .

Am gatatu. Music'a curmá fericirea ce ni o pro-curámu prin revist'a nóstra.

Valsulu e neinduratu, te duce, te rapesce cu to-rintii sei.

Dupa vals, quadrille, romana, tremblente, etc. inca si unu ciardasiu, si apoi o pauza — scurta.

E bine, revist'a n'amu terminatu-o inca; s'o con-tinuámu.

Am remasu la cele trei frumóse, un'a semi-blonda, cele dóue brunete, cu peru bogatu, legatu in plete stufose; ce aeru simpaticu si dulce se revérta pre faci'a loru, din ochii loru! Cánta majestate in statu-r'a loru.

Sunt sorori. Dar cauta in giuru, amice, tóte, fia-care represinta câte o dîna, câte o nimfa, câte unu idealu. Grațiele loru si-disputa antâietatea. Farmecele loru te îmbéta d'asemenea.

E bine, paus'a a trecut; dansulu cure de nou: polc'a tremblente, romana, quadrille si cotillionulu fan-tasticu ca si visurile saltatoriloru, urméza, unulu dupa altulu rapede, cu insufletire si fara obosintia.

Orlogiulu aréta inse 5 óre in diori. Patron'a ba-lului si-ie remasu bunu. Cerculu nostru devine mai res-trinsu, vói'a si placerea mai confidenta si mai cordiala.

Orsiestrulu canta unu jocu melodiosu, plinu de virtute si dulcétia. Dóue parecchi frumóse, dóue june amabile salta, cu pasi inspirati de grație, „ardelen'a“, acelu jocu, ce pune in admiratiune pe strainu, incan-ta, insufletiesce, pana la entusiasmu, pe copilulu Daciei nefericite. Unu lungu síru de juni s'aventa, doi cu doi, in urm'a loru, intonandu câte o strigatura plina de spi-ritu, de poesia din sinulu Carpatiloru.

Scen'a é din cele mai placute. Dar diorile sunt neesorabili, disparu ca visurile, ca momintele fericirei. Sunt 6 óre. Am remasu singuri. Se intinde o mésa lun-ga. Toastele, ce n'avura locu in paus'a de la 12 óre, curgu acum in torinti invapaiati. Pentru cine? E de prisosu s'o spunu. Tiéra, natiune, idei mari, sublime, martirii si eroii Romanismului, s'au celebratu, cum nu-mai se póte, prin nesce juni inspirati de foculu divinu alu amorului si patriotismului.

Dar adieu, mominte dulci de dulci placeri. Nu-su, s'au dusu. Si eu me ducu la — amiculu meu sê-ispunu, câ a perdutu multu prin absinti'a sa.

- Bon giorno, amice.
- Pace si voia buna, frate.
- A fostu, si nu sciu candu va mai fi.
- D'apoi s'audîmu. Avut'ati multe dame?
- Da, inca câte! Gratie intrupate.
- Me faci curiosu.

— Ascuta. Amabilele Dsióre: Aureli'a si Elen'a Popu, Elen'a, Ermin'a si Melani'a Ioanovici, Elen'a si Irin'a Nedelcu, barones'a Sarolta Jesenschi cusin'a capitanului Vornica, dóm'n'a.....

— Destulu! frate, mi-le vei numí in desiertu pe celelalte, câ-ci nu credu sê le cunosc.

Dorere, nici eu nu cunosc numele celoru-lalte; totmai bine, câ ti-am satisfacutu curiositatea cu cele cunoscute.

— Toaletele?

Elegantissime. De specialitati nu me apucu, câ-ci nu-su omu de facu. (Descrierea toaleteloru urmédia mai josu in „Curieriulu modei“, — din pén'a altui reportoriu. Red.)

— Sciu, câ v'ati petrecutu bine.

— Excellentu: entusiasmu, placere fara margini.

— Mi pare reu, câ n'am participatu.

— Nu ti-am spusu? Adieu!

Modestinu.

Curieriulu modei.

Promisiunea, facuta in numerulu trecut, relativu la descrierea toaleteloru din balulu romanescu, este o cestiune pré delicata, o promisiune pré cutezatória. Nu scimu, déca vomu pote implini cu tóta acureteti'a aceea promisiune; ne vomu nisui inse a le descrie câtu de fidelu.

Este lucru cunoscutu, câ halurile romanesci, ce se arangieza aice, sunt splendide si cercetate de unu publicu fôrte alesu, — de sine se intielege dar, câ toaletele inca sunt cele mai frumóse, elegante, gustóse, si varie totu de odata.

Se presupunemu pre unu momentu, câ ne aflámu in sal'a de jocu, delectandu-ne in frumseti'a toaleteloru, care de care mai frumósa.

Noi modistii nu suntemu competenti a relatá in rubric'a ast'a despre decursulu petrecerei; ne vomu ocupá dara de cea mai importanta cestiune, — de toalete.

Dar de unde sê incepemu? Care toaleta sê-o descriemu mai antáiu?

Nu scimu ce sê facemu, suntemu in mare perplexitate, damele nu mai stau in locu, dantiéza necontenitu, ér candu se punu la pauza sunt incungiuarate de cavaleri. —

Ah! ce necasu pentru noi! Cum sê implinimu dar promisiunea? Este imposibilu.

Dar iéta sórtea se indurá spre noi; nesce damicele si-parasira loculu, incepura a se preumblá prin salonu. Ocasionea e bine-venita — haid nici sê nu presupuna, câ le urmarimu numai pentru aceea, pentru ca sê se le scrutámu toaletele. —

Dsiór'a A.... se pare câ este o rosa de maiu. Intregu vestmentulu ei este de colórea ros'a. In toaleta ei predomince uni-colorulu — mod'a cea mai nóua.

Vestmentulu e gatitu din tarlatanu ros'a, cu mai multe síre de ineretítuře din josu pana la spacelu. De nainte o garnitura in forma de diumetate de cercu (forme tablier)

De dóue parti flustura dóue prime de metasa ros'a late, ér din dereptu o masila mare totu din prima de metasa ros'a. Spacelulu naltu si taiatu pucinu, este gatitu din metasa ros'a. Frisur'a se integesce prin trei rose frumóse aninate cu multu gustu.

Dsióra B.... sémena unui crinu séu unui angeru! Toalet'a ei este uni-colora, — alba de totu. — Cele siepte ineretítuře a vestmentulu din tarlatanu albu cu garniture de rucheuri ne spunu apriatu, câ asta dsióra are unu gustu fôrte bunu. Tunic'a este gatita din aceea-si materia; dar asié este croita, ca cele dóue prime de metasa alba, cari flustura de la ambele umeri sê servésca de sufulcatorie la tunica. — Frisur'a sémena cu a dsiórei A... si numai intr'aceea se de osebesce, câ are trei rose — albe.

Dsiórele C, D si E au toaleta asemene, numai in decoratiuni se deosebescu. Asié dsiór'a C. are vestmentu albu cu garniture ros'a cu mai multe síre de ineretítuře; in peru cu flori de colórea garnitureloru, — dsióra D... are asemene toaleta numai garniture e sunt din prime anguste de colórea rosia; ér dsiór'a E... cu garniture vênete.

Sê mergemu acum in cealalta parte a salei. Dn'a F... are vestmentu de metasa, cu tunica de metasa verde, decorata cu dintele, spacelulu asemenea tunicei, cu mai multe garniture de flori si buchete de prime. Sucn'a ici colo este sufulcata cu buchete de flori de diverse colori ce dau unu aspectu deosebitu frumósei si scumpei toalete.

Langa dn'a F... siede dsiór'a G... in vestmentu albu de tarlatanu, cu garniture din deosebite colori. Ne miramu inse cu ce gusta este decoratu acestu vestmentu. — A nume, sucn'a este decorata cu prime anguste, buchete de prime de diferite colori si cu cununitie de flori ce i decoréza multu toalet'a; spacelulu naltu si pucinu taiatu. Frisur'a este decorata cu flori si cununitie, din dereptu dóue chice gróse si lunge.

Alta toaleta are dn'a H... Intregu vestmentulu ei este de metasa. Sucn'a este gatita din metase alba, ér tunic'a din metasa ros'a. Acésta toaleta nu are multe decoratiuni, ici o masila, colo o floricea, si totusi gustulu este admirabilu. — Dn'a H... si-a alesu bine colórea, câ-ci, ca la blondina frumósa, i siede de minune bine cu asta toaleta.

Sê trecemu acum in stang'a salei. Aice ne delectámu in toalet'a dsiórei I... Ce sprintena e! Nu are nici o grige, câ garniturele vestmentulu din tarlatanu ros'a inceptu a se desface, éta gardedam'a e silita ai tocmí manec'a flusturatória. Acésta dsióra inca are gustu bunu si toalet'a — ros'a, i siede bine.

Éta colo dóue domnisióre, un'a in vestmentu albu, cu garniture galbene si de colori mai inchise; ér domnisiór'a aceea care intrá in momentulu acest'a, are vestmentu albu cu tunica de metasa verde si garniture de flori si prime de diverse colori.

Ah! valsulu acelu neinduratu ne rapesce si ast'a placere. In daru, damele dantiéza cu repediune — pace de a mai insemná ceva.

Pana candu damele voru dantiá, noi pana atunci sê facemu o revista preste toalet'a — garde-dameloru. Dn'a A.... are vestmentu de metasa cenusia cu decoratiuni de prime de metasa si atlasu, de colori mai inchise, — cu paletonu scurtu albu si decoratu cu pucine sínóre albe si prime de metasa. — Dn'a B..... este in vestmentu de metasa négra, cu decoratiuni de metasa

de colóre închisa, — ér dn'a C, D, E, F, celelalte în vestiminte de metasa si de colóre închisa.

Sê dîcemu ceva si despre toalet'a cavaleriloru — preste totu a barbatiloru.

Cavalerii, sunt îmbracati parte în fracu, parte în caputu de salonu, — peptariu albu, pantaloni negri si cu naframe de grumadi albe, negre rosie, pestrítie, — papuci de lacu si cilindru în mana.

Mai însemnâmu unu ce de mare importantia. Am observatu, câ mai tôte damele erau fara crinoline. Seraculu crinolinu!

CE E NOU?

** (In favórea teatrului natiunalu.) Cu bucuria înregistrâmu, câ vócea nóstra n'a resunatu indesiertu. Junimea romana a fostu si de asta data la înnaltîmea ei. Ea a respunsu cu demnitate la apelulu nostru relativu la arangiere de baluri si concerte pentru înfiintarea unui teatru natiunalu de dincóce de Carpati. Aflâmu cu placere, câ junimea în mai multe locuri a decisu a se tiené petreceri pentru acestu scopu. — O scrisóre particularia ni anuncia, câ junimea romana din Aradu va arangia în 23 fauru st. n. unu concertu însocitu de balu, venítulu curatu e destinat pentru înfiintarea teatrului natiunalu. Onóre bravei junime romane din Aradu! — O alta epistola din Siomcuta-mare ni împartésiesce placut'a scire, câ si acolo se va dá unu balu pentru acestu scopu. Bravo fratiloru Chioreni! Dorimu ca aceste esemple sê-si afle imitatori si alte locuri. Noi sperâmu în natiunalismulu junimii romane, si suntemu convinsi, câ în fla-care orasiu si satu se va arangia câte-unu balu séu concertu pentru realizarea acestei idei generale. Apelâmu dara de nou la simtiulu natiunalu alu junimii romane!

** (Vasiliu Sturza,) fostu locoteninte domnescu alu Moldovei în 1858, primu-presiedinte alu curtii de casatiune, a repausatu în 11 ianuariu la Bacâu. În. Loru Domnulu si Dómn'a, îndata-ce au primitu trist'a scire, s'au grabitu a aretá condolentiele loru veduvei bunului cetatianu. Guvernulu a datu ordine a se face repausatului onorurile cuvenite unui barbatu, care a fostu chiamatu a conduce destinatele tierii în timpurile cele mai critice, si care, în tôte împregiurârile prin cari a trecut, a datu dovede de patriotismulu celu mai luminatu si mai neinteresatu.

** (Dlu C. A. Rosetti,) directorulu diuariului „Romanulu“, fu alesu deputatu în colegiulu alu treilea în Braila.

** (Dlu Ionu Brateanu) — precum ni anuncia telegramele — a sositu la Bucuresci. Multi ómeni afirma, câ dlu Brateanu nici odata nu caletoresce la Bucuresci — fara cauza politica.

** (In balulu de curte la Bucuresci.) Dómn'a a jucat unu quadrile cu dlu Nicolau Gólescu, fostulu presiedinte alu cabinetului Gólescu-Brateanu. Politicii deducu si din acestu micu incidentu urmâri mari.

** (Dómn'a Romaniloru,) visitandu institutul pentru crescerea fetitiloru, „Asilulu-Elen'a“, a adresatu urmatorî'a epistola catra ministrulu presiedinte: „Dle presiedinte! Visit'a mea, în asilulu Elen'a, mi-a facutu cea mai buna impresiune, si voiu pastrá o placuta aducere a minte. Am fostu primita de catra copile ca o mama, si tienu a fi mam'a loru. Cu o viua satisfactiune am constatatu chipulu cum copilele sunt îngrigite acolo, precum si

progresele în instructiune, cari facu a sperá, câ acestu asiementu va poté dá institutrice pentru scólele de fete. Solicitatiunea mea se concentréza, în acestu momentu, în seversirea asilului si în constructiunea unei capele, atâtu de neaparat ori carui asiementu, unde trebuie sê se faca educatiunea tinerimii. Propunu dara a se deschide o subscriptiune spre acestu efect. Convinsa de nobilele simtiemente ale damelor romane, nu me indoiescu, câ voru veni sê se asociez cu grabire la acésta opera, pe care o punu sub patronagiulu meu. Me punu în capulu subscriptiunii cu sum'a de 12,000 franci. Credeti, domnule presiedinte, la simtiemintele mele de stima si de afectiune. Elisabet'a.“

** (O telegrama de la Bucuresci) ni anuncia, câ în siedi'tia de la 30 ian. a camerei deputatiloru gen. Sturza presintá camerei un'a motiune, subsemnata de 65 deputati, pentru a se votá principesei un'a dotatiune de 300,000 franci. Ministrulu presiedinte — dîce mai departe acea telegrama — considera acestu faptu de o dovéda nóua a iuberii si a devotamentului pentru dinastia; dar e împoteritu a nu primí acésta dotatiune, pana ce financiele tierii nu voru fi regulate. Dupa acésta declaratiune Sturza si-a retrasu motiunea.

** (Dlu E. B. Stanescu) fu alesu deputatu la Chi-sineu prin aclamatiune.

** (Câti studenti romani sunt în Transilvani'a?) La acésta întrebare ni respunde, o fóia unгурéscá, publicandu urmatoriele date statistice: numerulu studiosiloru în gimnasiele Transilvaniei a fostu în anul trecut 2615; din acestia 1147 romano-catolici, 879 greco-catolici, 534 greco-orientali, 40 protestanti, 4 unitari, 11 jidani. Dupa natiunalitate: romani 1393, magiari 1029, ceialalti de natiunalitati diferite. Va sê dîca Romanii sunt în maioritate.

** (Avocatu nou.) Dlu Savu Borha, asesoru la tribunalulu prefecturei Zarandu, facu dílele trecute censura avocatiala. I dorimu succesu bunu pe nóu'a sa cariera!

** (Societatea Petru Maior) si-a îneputu activitatea si în anul acest'a, constituindu-se astu-felu: presiedinte Georgiu Popa; vice presiedinti: S. Botizanu si St. Perianu; secretari: Ionu Porutiu, G. Serbu, I. Budintianu; casariu At. Barianu; bibliotecariu I. Lepa.

** (Hymen.) Dlu Samuilu Vulcanu, notariu comunalu în Jancahida, prefectur'a Torontalu, s'a cununatu la 11/23 ian. cu frumós'a dsióra Lucian'a Popoviciu, fiic'a domnului preotu localu. Ceriulu sê binecuvinte acésta însotfre!

** (Necrologu.) Chiar candu eramu sê punemu fóia sub presa primiramu scirea, câ Emanuilu Gozdu, fostu comite supremu alu prefecturei Carasiu, mai apoi deputatu si jude la tabl'a septemviralá, unulu dintre cei mai eminenti legisti ai Ungariei, a repausatu la 3 fauru deminétia la cincii óre, în etate de 69 ani. Nu e locul aci, nici timpulu acomodat, ca sê facemu critic'a vietii politice a repausatului; ci din contra sê vinimu cu totii s'aruncâmu velulu uitârii a supra gresielorlu sale omenesci, si ast'a cu atâtu mai vértosu, câci dinsulu, — carele a moritu pronunsiandu cuvintele „natiunea mea“, — prin testamentulu seu si-a facutu unu monumentu neperitoriu în anitele Romaniloru. Cas'a cea mare si frumósá, în strad'a regéscá, testata de dinsulu pentru crescerea tinerimii romane, va dovede pentru totu de-una, câ Gozdu si-a iubitu natiunea pana la móрте. Sê-i dîcemu dara cu totii: Fia-i tierin'a usióra!

Literatura si arte.

* * („*Revista sciintifica*.”) Sub acestu titlu domnii P. S. Aurelianu, C. F. Robescu, si Gr. Stefanescu voru publicá la Bucuresci o fóia pentru vulgarisarea sciintieloru naturale si fisice. „*Revist'a sciintifica*“ va aparé de dóue ori pe luna in forma de brosiura de o cóla, si cu unu tabelu cu figure litografate. Pretiulu abonamentului este 20 de lei noi pe anu, fara nici unu adausu pentru posta.

* * (O *alta fóia*.) Dlu Gr. H. Grandea a mai scosu o fóia sciintifica, intitulata „*Liceulu Romanu*“, care apare odata intr'o luna, la noi inse n'a sositu inca nici unu numeru.

Oferte pentru teatrulu nationalu.

Dómn'a Amali'a Vulcanu n. Craciunu din Iladi'a (Banatu) a tramisu pentru acestu scopu 1 fl.

Contriburi pentru institutu'n de fete in Crisiana.

Dómn'a Antoni'a Bistrianu a tramisu la redactiunea nóstra 2 fl.

Ajutóriele damelora romane pentru Tofaleni.

XI. Onorabil'a dómn'a Lil'a Cicudi ni tramise urmatóri'a colecta:

Onor. D. Redactoru!

Pentru nefericitii Tofaleni a cludu sumuliti'a de 7 fl. 40 cr. v. a. adunata de la tieranele romane din Comun'a Sabadu, cari ca si veduv'a din scriptura — au alergatu cu fructulu osteneleloru loru casnice, cu pui, óue, panza a ajutat pre fratii si sororile loru asupriti; cari obiecte prefacandu-se in bani, in sumuliti'a mai susu atinsa, o tramitu diopreuna, cu consemnarea contribuenteloru:

Ved. An'a Ioganu 35 cr, Oan'a Manisoru 30 cr, Mari'a Manu 25 cr, Rafin'a Pastoru gaz. 21 cr, Susan'a Cizmasiu 20 cr, Mari'a Sabadi 20 cr, Fironic'a Tesicariu 19 cr, Flórea Cozma 18 cr, An'a Cozma 16 cr, Mari'a Cizmasiu 15 cr, Floric'a Olteanu 16 cr, Veselin'a Ioganu 15 cr, Rafin'a Husariu 15 cr, Flórea Ioganelu 14 cr, Anisic'a Popu 12 cr, Mari'a Sabadi 12 cr, Mari'a Horvatu 12 cr, Rafin'a Fechete 12 cr, Flórea Ioganelu 10 cr, ved. Anisic'a Faragasianu 10 cr, Ilean'a Ioganu 11 cr, An'a Florea vis. 10 cr, Mari'a Ioganelu vis. 10 cr, Mari'a Manu 10 cr, ved. Mari'a Pastoru 10 cr, ved. Rafin'a Fechete 10 cr, Fironic'a Pastoru 10 cr, Riv'a Bucuru 10 cr, Rafin'a Manu 10 cr, Lin'a Pogaceanu 9 cr, Mari'a Dombi 8 cr, Ilean'a Fechete 8 cr, Floric'a Tantiosiu 8 cr, Mari'a Pogaceanu 7 cr, Susan'a Tantiosiu 6 cr, Rafin'a Cozma 6 cr, Floric'a Bozedeanu 5 cr, An'a Tesicariu 5 cr, Ravie'a Manisoru 5 cr, ved. Mari'a Cherechesiu 4 cr, de la Copilele amblatórie la scóla 31 cr, Riv'a Contiu 1 fl, Lil'a Contiu 1 fl. v. a. Sum'a totala 7 fl. 40 cr. v. a.

Sabadu de campia 25 ian. 1870.

Lil'a Cicudi.

Sum'a totala incursta la redactiunea nóstra e 172 fl. 52 cr.

Din strainetate.

△ (*Fantom'a lui Banquo in editiune nóua*.) Diuarulu „*Rappel*“ ni presinta urmatóri'a scena parodica dupa Shakespeare. Scen'a se petrece in Tuillerie: Toti siedu voiosi langa mésa, candu capulu statului esclama. Fantom'a lunei 2 decemvre se asiéza intr'unu scaunu golu. Napoleonu alu III (cu fiori): „Nu poti díce, cá eu am facutu. Nu scuturá asié vuclele-ti sangeróse. Pune josu ochilarii. Pentru ce porti paleri'a lui Rauher? (Toti se scóla.) — Imperatés'a: Siedeti, nobili amici; domnulu si demandatoriulu meu inca din tineretie patimesce de astu morbu. Déca lu-veti urmari pré multu cu atentiunea, inca i mariti necasurile. (Catra Napoleon alu III) Esti barbatu? — Napoleonu alu III (totu in stadiulu de mai nainte): Te rogu nu privi spre mine. Déca mormenturile aru descoperi tóte ce noi amu immormentatu, atunci ar trebui ca mormenturile nóstre sê fia randi'a paseriloru. (Fantom'a dispere; se indepartéza, ca sê curatiésca incaltiemintele lui Morny, Napoleonu éراسi se pune in positiune sigura). Nu ve intristati de mine, amiciloru. Am deosebite patime, dar inaintea acelora, cari me cunosc, nu au nici o ponderositate. Radicu pocalulu meu, intru sanetatea si amicitia vóstra, (Fantom'a éراسi se ivesce.) — Dr. Nelason: Asemene si noi! — Napoleonu alu III: Éra esti aice? Cara-te! Rentórcete-le in sinulu pamentului! Ochii tei sunt immarmuriti. (Fantom'a dispere, ca sê curatiésca incaltiemintele lui Rauher. Napoleonu renvia.) Imperatés'a: Cris'a s'a finitu. (Fantom'a apare de nou) Intregu corpulu diplomaticu: Asié dara nu vomu mancá? — Generarulu Canrobert: Lucrulu incepe a deveni uriciosu. Napoleonu (cu mania) Grósnica umbra, infioratória fantoma! Nu voiesci sê te impaci cu budgetulu? Fantom'a (cu demnitate): N'am alta dorintia. Napoleonu (cu siguritate): Si 2 decemvre? Fantom'a (cu solemnitate): Acea nu este treb'a mea. Napoleon (catra fantom'a): Ocupa locu! Fantoma: Sire! intru sanetate a ta! Napoleonu: Intru a ta! — Corpulu diplomaticu (catra fantoma): Vulpe fatiarnica! Corpulu legislativu (totu catra fantoma) Petulantule! Senatulul: (totu catra fant.) omu de nimica! — Fantom'a incepe ari'a lui Offenbach: „Am vediatu, am vediatu deja si pre Bachu! Noulu ministeriu e compus. Apotheosa.

△ (*Mai multe nouatâti din Paris si Londr'a*.) Artistii dramaticii, si scriitorii de drame din Paris au serbatu memori'a lui Molière. Scenele teatreloru din Paris inca au avutu serbatória. La „*Théâtre francais*“ s'au represintatu „*Misanthrope*“ si „*Malade imaginaire*“, la teatrulu „*Odeon*“ s'a represintatu „*Tartuffe*“. — Al. Dumas celu tineru fiindu intrebatu, cá au talentu artistii cari jocara in piesele lui? — respunse: „da, au talentu, inse nu sér'a.“ — Despre Rosini se vorbesce urmatóri'a anecdota: „Ce díci despre anulu 1793“ — lu-intrebá odata Poniatowsky. Acea — respunse Rosini — cá ar fi trebuitu decapitati pre toti aceia, cari au cantatu „*Marseillaise*.“ „Dóra pentru acea, cá incuiara bisericile?“ — „Ba nu!“ „Séu dóra cá Robespierre érá stimatu fórté?“ „Nici!“ „Pentru ce dara?“ — „Pentru cá au cantatu falsu!“ — Al. Herten, renumitulu scriitoru liberalu rusu, a repausatu la Paris. Elu a fostu mare agitatoru contra Tiarului. — Dupa consemnarea cea mai nóua Londr'a are 3.214,707 locuitori. Orasielce cele mai mari din Britani'a mare si Irlandi'a anumerata 7 millióne 209,603 de suflete. — In Londr'a se licitéza dóue biblioteci pretióse. Una este bibliotec'a „*Shakespeare*“ si cuprinde tóte fructele literarie a englesi-

loru, — cealalta a preotului englicanu Tom'a Corser érași avuta. — In Paris, s'au vendutu dîlele trecute dîue bucâti de diamantu in pretiu de 180,000 franci. Se vorbesce, cã aceste diamanturi au fostu proprietatea coronei din Spani'a si cã pe timpulu revolutiunii s'au adusu de acolo. Diuarele de acolo ni spunu, cã acele diamanturi costa la 500,000 franci. Contele Branicki le-au cumperatu.

△ (*Witman*) este unu poetu originalu din Americ'a. Elu duce o viétia simpla, locuesce intr'unu omnibus si cele mai bune poesii le compune sub ceriulu liberu. Poesiile lui sunt cele mai placute si cele mai cetite. — Se vorbesce, cã Witman este unu poetu eselinte. In prezentu compune o poesia, in care eroulu va fi Georgiu Peabody.

Felurite.

△ (*O panorama de langa Beiusiu.*) De câte-ori avemu ocaziune, a ne delectá in frumseti'a unei regiuni romantice, anim'a nóstra totu-de-una palpita mai ferbinte, si ni pare, cã amu uitatu pe unu momentu tôte dorurile date de sörte! Frumseti'a unei atari regini ne incanta, ne insufletiesce, — ne face a crede, cã suntemu fericitii... Asié e. O regiune romantica ne face o placere deosebita, si privind'o, ne transpune intr'o lume idilica, — cu unu cuventu, ne simtîmu farmecati cu totulu! Ilustratiunea din numerulu de adi, ne presinta unu lacu in apropiarea Beiusiului. Acestu lacu nu are nici o insemnatate, decãtu cã cuprinde in sine multi pesci, mai alesu sciuce, si cã in timpu de primavéra este unu locu placutu alu tineriloru studiosi. — Ah! decãte ori ne preumblamu si noi langa acestu lacu si ne trudeamu cu studiatulu, — si decãte-ori ne invingea frumseti'a regiunei, candu apoi aruncamu cartea la o parte si admiramuman'a Atotu potintelui! — Laculu sciuceloru este centrulu regiunei romantice a Beiusiului, si pentru acea ne-amu luat u voia a o si publicá. — Cu permisiunea dvóstre vomu parási pe câte-va mominte acestu lacu si ne vomu urcá pre colin'a invecinata spre a face o revista preste intrég'a regiune. Ah! ce placere, ce privire, ce regiune frumós'a! Priviti colo in valea cea manós'a, cum sierpuescu dîue riuri argintie si cum se imbratiosieza érași la unu locu. Priviti cum se aduna norii pre fruntea muntiloru caruntí cari formézia o cununa verde in giurulu rotundeí campie! La resaritu se inaltia cu majestate betranulu Bihoru, care lasa sê curga din sinulu seu unu riurelu rapede si cristalinu, — ér vaile i sunt recoritu de umbrele bradiloru si copaciloru seculari. La média-nópte se estinde unu síru de muntii cu nenumerate vái si mii de tufisióre, cari servescu de locuintia inocenteloru paserutie. — Dar viorelele ascunse prin érb'a, mare cu odorulu imbetatoriu, cine le grigesce de sunt atãtu de frumóse?... Veniti cu privirea mai incóce si admirati man'a dextera a naturei! Din umbrele arboriloru se inaltia nesce ruine gigantice. Unde sunt acei cari le-au dîditu? Séu unde sunt cei ce le-a darimatu. Totulu e in tacere, numai paseri'a nu vré sê incete! ea este voiós'a necontentitu. — Dar sê ne întórcemu privirea spre apusu! Aici zarimu unu délú mare si plesiu „délulu Betraniloru“ se pare cã intregu délulu e numai o stanca, nu vedi o tufa pre elu, nu audi unu sgomotu in giurulu seu. La pólele acestei stânce

gigantice curge Crisiulu. Valea, ce este incungiurata de cunun'a muntiloru ni dá unu aspectu rapitoriu! Ici colose vedu sate marunte, tacute dar curate; colo zaresci o dumbravióra, ér in drépta ei se intindu lunge cu nenumerate flori si fructe. Ici fuge unu iepurasu si ascundiendu-se prin grane, se pune la repausu, — colopascu nesce vite si nici cã le pasa de doinele pastoriului, care prin flueriti'a sa plange dupa — Flórea floriloru. Cefrumós'a este asta regiune si cãtu farmecu cuprinde in sinulu seu. In mediulu valei vedemu ce-va albétia lunga — este drumulu tierci. Câte-va cara incarcate se nisuescu a iraitá spre Beiusiu. La capetulu drumului intrãmu in Beiusiu. Ah! ce lucru prosaicu! Trecemu prin câte-va strade si ne tredîmu, cã suntemu pre pamentulu, intr'unu orasielu, — panoram'a a disparutu.

Gácitura de senne

de Elisabet'a Olteanu.

+u△?u e: ?i ?u ×\$u +ó:a,

+ar*~\$'a +ea ~oió:a.

u ?eaiu ~á ~\$e ?ie,

O! ~e Δa** || a +i**e,

**i~i ~e a=u?ia

**i~i ~e o ~\$aia.

|| \$i || o\$iu ~. || \$a** ~ea.

Deslegarea gácituri de siacu din nr. 1.

Adi libertatea-i pangarita
Numai gâdii au dreptate
Numai hotii libertate.
Tu cerescule imperate
La toti dîci, cã faci dreptate
Pentru ce 'ntr'o óra buna
Nu faci lumea sê apuna.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu; si de la domnii Constantinu Ungureanu, G. Mihailoviciu, Ilie Sporea, Petru Sporea, Alesandru Frumosu, A. Valutianu si Ioanu Selagianu.

Post'a Redactiunii.

Avisu la mai multi. Acei onorab. prenumeranti ai nostri, carii au reclamatu pentru tablouri, binevoiésca a mai asceptá câte-va dîle, cã-ci acuma la inceputulu anului este cu nepotintia a implini rogarea loru. Ér aceia, carii numai acuma s'au abonatu la tablourile din anii trecuti sunt rogati sê ascepte pana ce va fi gata tabloulu nou, ca — din caus'a multeloru spese — sê le potemu tramine tôte de odata.

La mus'a mea. Cuvinte bombastice, si in fondu nimica de intielesu. Scrie mai simplu si mai naturalu!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.